

Falköpings kommun
kommunen@falkoping.se

Rektorn vid Odensbergsskolan
carina.milton.persson@falkoping.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Odensbergsskolan
i Falköpings kommun

Tillsyn i Odensbergsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Falköpings kommun under år 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Odensbergsskolan besöktes av Skolinspektionen den 27 augusti 2014.

Fakta om skolenheten

Odensbergsskolan är belägen i tätorten Odensberg i Falköpings kommun. Odensberg är beläget cirka 8 kilometer västsydväst om centralorten Falköping. Skolenheten består av förskoleklass och grundskola årskurs 1 till 6. I skolenheten finns vid tidpunkten för inspektionsbesöket 117 elever i grundskolan och 15 elever i förskoleklass.

Till skolenheten hör också ett fritidshem. Kommunens fritidshem inspekteras på kommunövergripande nivå och beskrivs och bedöms i särskilt beslut.

Skolan leds av en rektor som också har ansvar för skolenheten Floby skola. I ledningen av Odensbergsskolan ingår även en biträdande rektor.

Enligt skolans egen resultatredovisning för år 2013 når alla elever i årskurs 3 kunskapskraven för godtagbara kunskaper i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena. I matematik och svenska når 75 procent kunskapskraven för godtagbara kunskaper. Andelen elever som når kunskapskraven i svenska har under de senaste fem åren varierat mellan 75 och 92 procent och i matematik mellan 75 och 95 procent. De senaste tre åren har andelen elever i årskurs tre som nått kunskapskraven för godtagbara kunskaper i ämnena svenska och matematik sjunkit.

Enligt den nationella statistiken för år 2013 fick samtliga elever i årskurs 6 på Odensbergsskolan minst betyget E i fem ämnen; bild, hem- och konsumentkunskap, musik, samhällskunskap och slöjd. I övriga ämnen var det enstaka elever som inte fick minst betyget E. Av skolenhetens egen sammanställning av kunskapsresultaten i årskurs 6 framgår att resultaten år 2012 var i paritet med resultaten år 2013.

Helhetsbedömning

Skolans sammanställningar av elevernas kunskapsresultat i årskurs 3 visar att skolan behöver göra ytterligare ansträngningar för att eleverna ska nå kunskapskraven för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 3 i ämnena svenska och matematik.

Vid tillsynen har inte framkommit annat än att Odensbergsskolan är en trygg miljö för eleverna. Skolenhetens personal agerar när händelser inträffar och vidtar åtgärder för att avstyra tendenser till otrygghet eller kränkningar elever emellan. Planen mot kränkande behandling behöver dock förbättras. För att planen mot kränkande behandling ska bli en del i det systematiska arbetet med att förebygga och förhindra kränkande behandling är det viktigt att planen är utformad i enlighet med författningarnas krav.

Rektor måste också se till att elever får det stöd de har rätt till och utforma beslut om anpassad studiegång i enlighet med författningarnas krav.

Vidare ska språkval utformas så att det är i överensstämmelse med författningarnas krav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Falköpings kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 15 januari 2015 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Falköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Ge studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Utforma beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav.

Motivering

Studiehandledning på modersmål

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. I Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2009:15) med kommentarer för utbildning av nyanlända elever, betonas vikten av att skolan arbetar medvetet med att underlätta lärandet i alla ämnen för den nyanlända eleven.

Av intervjuer med personal och lärare framgår att den studiehandledning som elever vid skolenheten får är otillräcklig. Tillgången till studiehandledning och hur studiehandledningen organiseras är enligt rektor beroende av vilken resurs som finns tillgängligt på skolenheten. Rektor framhåller att tilldelningen av resurser är centralt styrd och inte kan påverkas av rektorn. Det framgår att studiehandledningen på skolenheten inte kan anpassas efter elevernas individuella behov och att den inte heller är tillräcklig. Rektor och personal framhåller att en stor del av tiden för studiehandledning går åt för att kartlägga vilka kunskaper eleverna har i olika ämnen i stället för att hjälpa eleven att följa undervisningen.

Beslut om anpassad studiegång

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får ett beslut om särskilt stöd innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Enligt skollagen framgår vidare att förvaltningslagens bestämmelser om motivering av beslut ska tillämpas i ärenden som avser myndighetsutövning. Ett beslut om anpassad studiegång ska vara väl underbyggt och dokumenterat, då det kan innebära en reducerad lärotid och därmed få långtgående konsekvenser för en elev. Beslutet ska innehålla

en motivering där det bland annat ska framgå vilka pedagogiska överväganden som ligger till grund för beslutet samt hur undervisningen behöver anpassas till omfattning och innehåll utifrån elevens specifika behov.

Skolinspektionen har tagit del av exempel på beslut om anpassad studiegång som gäller de nyanlända elevernas utbildning. Av besluten framgår inte vilka avvikelser från timplanen som den anpassade studiegången avser. Beslutet består av ett konstaterande att eleven "läser mer svenska som andraspråk där tid tas från övriga ämnen". De beslut Skolinspektionen tagit del av är identiskt formulerade när det gäller vad anpassningen består av.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolenhetens arbete med särskilt stöd och att rektorn måste säkerställa att elever får det särskilda stöd som de behöver och har rätt till. Skolenheten ger inte studiehandledning på modersmål till alla elever som behöver det och besluten om anpassad studiegång är inte utformade enligt kraven i förordningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna

Författning

3 kap. 12 § skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Falköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Erbjuder språkval i enlighet med författningarna.
- Ha en elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering

Språkval

Enligt skollagen ska det i grundskolan finnas språkval. Enligt skolförordningen ska huvudmannen som språkval erbjuda minst två av språken, franska, spanska och tyska. Huvudmannen ska också sträva efter att därutöver erbjuda andra språk som språkval. En elev får istället för ett språk som erbjudits välja det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i, svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk, engelska eller teckenspråk.

Av skolförordningen framgår det att huvudmannen inte är skyldig att anordna undervisning ett språk som erbjudits som språkval om färre än fem elever väljer språket. Detta gäller dock inte om språket som avses är ett nationellt minoritetsspråk.

I Odensbergsskolan erbjuds eleverna språkval i årskurs 6. Av intervju med rektorn framgår att eleverna erbjuds tyska och spanska som språkval. Tidigare har även franska som språkval erbjudits men enligt rektorn har de elever som valt franska varit för få för att anordna undervisning i skolan. I andra delar av kommunen sker dock

undervisning i franska som språkval. Inga organisatoriska lösningar för att eleverna ska kunna få franska som språkval tillgodosett har gjorts. Utöver tyska och spanska erbjuds engelska. Inget erbjudande av andra språk sker.

Enligt Skolinspektionen gäller en kommuns skyldighet att erbjuda minst två av de tre angivna språken franska, tyska och spanska, kommunen i dess helhet, dvs. alla elever ska oavsett vilken kommunal skola de går på, erbjudas ett likalydande val av franska, tyska och spanska. Kommunen är skyldig att anordna de språk som erbjudits och som minst fem elever i kommunen väljer. Däremot behöver inte alla språk anordnas på samtliga skolor. En elev som valt ett språk vid en skola där färre än fem valt detta språk har dock rätt att få undervisning i språket om det anordnas i andra skolor i kommunen. Undervisningen kan då ske i elevens hemskola eller i annan skola i kommunen. Vidare har elever som alternativ till språkvalen franska, spanska och tyska också rätt att inom språkvalet fördjupa sig i t.ex. engelska, svenska och elevens modersmål.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenheters arbete med att erbjuda språkval. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Elevhälsa

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

På Odensbergsskolan finns ett elevhälsoteam i vilket ingår kurator, skolsköterska, specialpedagog, logoped och psykolog. Elevhälsoteamets arbete leds av rektorn. Elevhälsoteamet svarar i sin helhet även för Flobyskolans behov. Utöver insatser i samband med individuella elevärenden, arbetar elevhälsoteamet huvudsakligen med uppgifter knutna till elevhälsoteamets olika kompetensområden. Exempelvis arbetar specialpedagogen nära undervisningen som stöd för lärarna och kuratorn har ett uppdrag att ta fram material för kompetensutveckling kring integrationsfrågor.

Av tillsynen framgår att elevhälsoteamets arbete huvudsakligen sker på individnivå och att skolenheten saknar en övergripande planering av elevhälsoarbetet i form av långsiktiga mål, prioriterade frågor och samarbete med arbetslag för att skapa ett förebyggande och hälsofrämjande arbete. Vidare saknas metoder för utvärdering av elevhälsoarbetet.

Skolinspektionen bedömer att Odensbergsskolans samlade elevhälsa inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande i tillräcklig utsträckning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

9 kap. 10 § skollagen

9 kap. 5–7 §§ skolförordningen

2 kap. 25 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Falköpings kommun en anmärkning.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Skolenhetens plan mot kränkande behandling anger inte de åtgärder som skolenheten behöver vidta för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och det aktuella året samt innehåller ej heller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Huvudmannen har en långtgående skyldighet att säkerställa att alla elever har en trygg skolmiljö. Enligt skollagen ska det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Som en del i detta arbete ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Vidare ska det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Vid Odensbergsskolan bedrivs ett aktivt arbete för att motverka kränkande behandling. Arbetet bedrivs både förebyggande och i händelse av kränkning eller tendenser till att sådan kommer att uppstå.

För att det förebyggande arbetet mot kränkande behandling ska bli systematiskt är emellertid upprättandet av en plan mot kränkande behandling en väsentlig del. Odensbergsskolan har en plan mot kränkande behandling som gäller läsåret 2013/2014. Planen beskriver bland annat hur personalen ska agera vid konflikter och vid misstänkt fall av kränkande behandling. Av planen framgår dock inte vilka konkreta åtgärder som skolenheten, utifrån en aktuell kartläggning, behöver vidta för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och för det närmaste året. De åtgärder som beskrivs i planen under rubriken "Konkreta åtgärder" är allmänt hållna. Till exempel anges att "vi arbetar med att se varandras olikheter och styrkor" men också "alla lärare är uppmärksamma på elever som går ensamma på raster". Hur åtgärderna svarar mot kartlagda behov av förebyggande arbete och hur åtgärderna ska leda till att dessa behov möts, framgår dock inte. Det är också tveksamt om den kartläggning av risker för kränkningar som redovisas i planen motsvaras av skolenhetens behov. Skolenheten har senaste året tagit emot elever från asylsökande familjer och trots att skolenhetens personal ser ett behov av fördjupat värdegrundsarbete om till exempel allas lika värde och att ett sådant arbete också utförs, så avspeglas detta inte i planen.

Vidare redovisas inte i planen hur föregående års åtgärder har genomförts.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav. Mot bakgrund av att det vid skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever, bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och huvudmannen tilldelas en anmärkning.

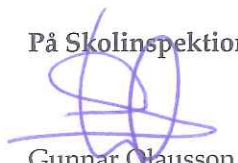
Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen åtgärdar bristen, varför ingen redogörelse av åtgärderna behöver lämnas till Skolinspektionen.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Sofia Lindstrand och undervisningsråd Leif Magnusson.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Clausson
Enhetschef

Johan Nilsson
Undervisningsråd/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.